

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI YA 12

TSHIVEND[^]A LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI L[^]A VHURARU (P3)

LARA 2024

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri il[^]i l[^]i na masiat[^]ari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heli bammbiri li na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A: Maanea (50)
KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa Zwiapfu zwa Vhudavhidzani (30)
KHETHEKANYO YA C: Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/
zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo (20)

2. Phindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.

3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.

4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.

5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwiinwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu. Pulane yanu i tea u RANGELA maanea.

6. U pulana hothe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yothe nga u tala mutalo u budekanyaho khayoy.

7. Ni eletshedzwa lwa tshothe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:

KHETHEKANYO YA A: Henefha kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B: Henefha kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C: Henefha kha minetse ya 30

8. Nomborani phindulo dzanu sa zwe thoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri la mbudziso.

9. Nani phindulo INWE na INWE thoho yo teaho.

10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha thoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.

11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA

MBUDZISO 1

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300. ...

- 1.1 Tshiphiri tshe nda vhulunga lwa minwaha ... [50]
- 1.2 Zwe vhabebi vhang vha nnyitela a thi nga hangwi ... [50]
- 1.3 Lifhasi la thekinolodzhi. [50]
- 1.4 Pfunzo ndi lone ifa. Taṅani ni tshi tenda kana ni tshi hanedza. [50]
- 1.5 Vhukoni hanga ho nngwanisa pfufho. [50]

Nangani tshifanyiso tshithihi kha zwi tevhelaho ni niwale ngatsho maanea ane na do ḍisikela ṭhoho. Nwalani nomboro ya mbudziso (1.6, 1.7 kana 1.8).

Pfesesani: Hu tea u vha na vhushaka vhukati ha maanea aṅu na tshifanyiso tshe na ṅanga.

1.6

[Tshi bva kha [www.black and white images](http://www.blackandwhiteimages.com)]

[50]

1.7

[Tshi bva kha [www.black and white images](http://www.blackandwhiteimages.com)]

[50]

1.8

[Tshi bva kha [www.black and white images](http://www.blackandwhiteimages.com)]

[50]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 2

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nna dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI

No tseremuwa na wa ni vhengeleni la tsini na ha hanu lwe na fhirea tshanda. No wana thuso yavhudi kha vhashumi vha afho vhengeleni vhe vha fhedza vho vhidza na ambulese.

Nwalelani minidzhere wa vhengele ilo vhurifhi ni tshi khou livhuwa zwe vhashumi vhawe vha ni farisa zwone.

[30]

2.2 ATHIKILI YA GURANNDI

Vhaswa vhanzhi vha khou didzhenisa kha u daha fola lune zwi khou kwama mutakalo wavho.

Nwalani athikili ya gurannda malugana na vhudifari uho ha vhaswa.

[30]

2.3 MUVHIGO

Muvhunduni wa hanu vhadzulapo vha khou pandela vhabvannda ngauri vha ri vha khou vha dzhiela mishumo. Inwi sa muniwe wa vharangaphanda no humbelwa u ita thodisiso ya tshivhangi tsha u pandelwa ha vhabvannda.

Nwalani muvhigo no u livhisa kha vhurangaphanda ha shango.

[30]

2.4 MUFHINDULANO

Murathu wanu Thivhudzwi o feila vhunzhi ha thero kha thesite dze a nwalana nga nwanambo wa u shumisesa lutingokhwalwa/lutingothendeleki. No lingedza u mu kaidza a sa thetshesele.

Nwalani mufhindulano we wa vha hone vhukati hanu na murathu wanu Thivhudzwi.

[30]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO**

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 KHUNGEDZELO

Mutambi makone wa dzifilimu u khou da u dalela tshikolo tsha hanu u tsivhudza vhathu nga mabudo o fhambanaho. Inwi sa mudzudzanyi wa mushumo uyo ni fanela u divhadza vhathu nga madalo ayo.

Nwalani khungedzelo ya u divhadza madalo ayo. [20]

3.2 WATSAPU

No wana mulaedza kha muzwala wanu wa u ni tsivhudza nga ha ndila ntswa dza u hamboka tshelede.

Nwalelani khonani yanu watsapu ni tshi mu tsivhudza kana u mu divhadza nga ha vhufobvu uho. [20]

3.3 NDAELA

Makhadzi wanu vho ni humbela uri ni de u vha thusa u thogomela nwana wavho wa muholefhali musi vha tshi ya mavhengeleni.

Nwalani ndaela dze vha ni fha dza u thogomela nwana uyo. [20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20
MARAGAGUTE: 100